

15. Farní ves Krsy

Krsy jsou prastarou, původně slovanskou vsí, která byla spolu s okolními místy směněna někdy v 80. letech 12. století manětínskými johanity s přemyslovským knížetem Bedřichem za ves Bořislav v bílinské provincii. Krsy a okolní vsi „kdysi patřící k Žatci“ a „již dávno opuštěné“, tvořily tzv. **újezd Jeruzalém** a staly se územím určeným k novému osídlení. Přestože jsou obě listiny z r. 1183, resp. 1185, jež stvrzují johanitům nově nabyté majetky, falzy, o faktické správnosti darů není třeba mít pochybnosti, neboť jsou podle diplomatického rozboru V. Hrubého věcně správné a předlohou jim měla být nedochovaná listina vzniklá kolem r. 1186. Zmíněná transakce byla patrně učiněna z iniciativy řádu, který sledoval svůj zájem na vytvoření souvislé majetkové domény. Dobu založení vsi nelze určit, říci snad lze pouze, že spolu s okolními místy jistě patřila k nejstarším slovanským sídlům v kraji založeným někdy kolem r. 1100, možná i dříve. Podle některých autorů újezd manětínských johanitů původně zahrnoval také Úterý a Vidžín (E. Poche, M. Bělohlávek). Charakter venkovského osídlení koncem 12. století a v počátcích 13. století zřetelně navazoval na časně středověké tradice. Naprostá většina vesnic - a jistě také Krsy - sestávala jen z několika usedlostí, v průměru snad z deseti. Těm výstavnějším dominoval dvorec s kostelem, tvořící jakési správně – ekonomické centrum svého okolí. Upomínkou starších dob leckde bývala i drobná hradiště útočného rázu, položená opodál v lesích nebo na nějakém blízkém kopci, která za nepokojných časů skýtala útulek místnímu obyvatelstvu.

Název vsi se v době měnil od **Krizi, Kyrsi, Krzy, Krs, Kris** až po **Krsy** (v r. 1546) a jeho vývoj lze porovnat i nahlédnutím do starých matrik a nejstarších mapování : **Grossengürsch** (Velké Krsy, název užíván zhruba do r. 1650), **Groß Gürsch** (znovu Velké Krsy, název v matrikách užíváný zhruba do r. 1725, ojedinele i do r. 1750), **Gürsch** (do r. 1780), **Gros Kirsch** (v I. vojenském /josefském/ mapování, t.j. ještě k r. 1783, podobně také Klein Kirschowa, tj. Malý Krsov), poté **Girsch**. Jak je zřejmé z úvodního Profousova přehledu, **Groß Girsch, Velké Krsy**, užívá Schaller ještě k r. 1788 a Sommer (**Grosz Girsch**) dokonce ještě v r. 1838.

„Krsy jsou jednou z nejstarších vesnic celého širokého okolí. Již dávno před 1000 lety zde stála tato vesnice a ježto tehdejší obyvatelstvo byli Slované, byla nazvána Krsy. Tento název, jehož původ dlužno hledati ještě v době pohanské, je odvozen z rodinného nebo osobního jména. Chrs nebo Krs bylo jméno pohanského boha Slunce, tedy Krsi, nebo nyní Krsy, znamená asi tolik jako „synové Slunce“ (Školní kronika obecné třídy jednoškolní v Krsech, 1928 – 1938, Porta fontium). Údaj o stáří obce ovšem nelze potvrdit a autor v dalším popisu použil patrně legendu ústním podáním předávanou z generace na generaci, která skončila vyhnáním českých Němců a příchodem zcela nového obyvatelstva.

„Über Grenzen hinweg“, kronika kraje německého vysídleného obyvatelstva, k názvu obce uvádí, že **šlo o jméno zakladatele, resp. lenního pána** (Lehnsherr) – „**Krs**“. Český učitel, zakladatel školní kroniky, však možná nebyl daleko od skutečnosti. V této souvislosti je totiž třeba připomenout zavedení svátku Vánoc (poprvé v Římě 25. prosince 336). To historicky souviselo s reakcí římské křesťanské obce na pohanský svátek „Natale Solis invicti“ – narozeniny nepřemožitelného boha Slunce, který zavedl císař Aurelián roku 274, aby tímto kultem sjednotil obrovskou říši. Římská církev zavedla slavnost narození Krista jako „**Slunce spravedlnosti**“ či „**Světlo světa**“. Na základě rozšířené astrologické symboliky Krista jako Slunce se spojilo jeho narození se zimním slunovratem tak, jako narození jeho předchůdce a proroka Jana Křtitele bylo spojováno s letním slunovratem. Pojem „Krs, syn Slunce“ nebo „Krsové, synové Slunce“ tedy – v přeneseném významu – mohl znamenat, že **zakladatel(é) vsi byl(i) stoupencem (stoupenci) Kristovými, tedy křesťanem (křesťany) na území tehdy jistě ještě většinově pohanském**, a název Krsy, později Velké Krsy, se odtud vžil jako název místa. Že by se právě v tomto místě a podobně i v Krsově (a jinde v okolí ne) usadili lidé „zakrslí“, se nejeví jako příliš pravděpodobné, souvislost názvu vsi, resp. jména prvního pozemkového pána, s ranným křesťanstvím se zdá být přesvědčivější.